

Kuntalaisaloite tuulivoimastrategian laatimiseksi

Kunnanhallitus 12.05.2025 § 128
200/10.00.00.00/2025

Valmistelija: kunnanjohtaja

Sonkajärven kunnalle on tehty 7.5.2025 seuraava kuntalaisaloite tuulivoimastrategian laatimiseksi:

"Sonkajärven kunnassa on suunnittelilla useita eri tuulivoimahankkeita. Edelleen kunnalta kuitenkin puuttuu kokonaisvaltainen suunnitelma tuulivoiman tai muusta uusiutuvasta energiasta kuntaan. Ei ole kartoitettu arvokkaita alueita, asutusta, yrityksiä, tiestöä, vesistöjä yms. Nyt tuulivoima alueiden suunnittelu lähtee eri tuulivoima tuottavien firmojen aloitteesta. Ma 5.5.2025 tuulivoimaillassa kuultiin miten esimerkiksi Hyrynsalmella oli asiaa lähdetty viemään eteenpäin, aluksi kunnan karttaa, asutusta, luontoalueita kartoittamalla.

Useissa tuulivoima tiedotustilaisuuksissa tätä tuulivoimastrategiaa on kysytty, valtuutetut ovat itse tätä kysyneet ja toivoneet että sellainen vielä kuntaa laadittaisiin, mutta tämä asia ei ole edennyt.

Samalla tulisi kartoitettua kunnan arvokkaat, historialliset paikat, tulisi päivättyä nämäkin tiedot.

Kunnan olisi hyvä varmasti isommassa kuvassa miettiä energiataloutta, mitkä on kunnan arvot ja näkemys, paikallisuus. Vaihtoehtoja kun on useampia; tuulivoima, aurinkoenergia, biokaasu yms. Myös valtion päättäjät miettimässä ohjeistuksia ainakin tuulivoiman suhteen.

Metsänomistajana ja kuntalaisena, syrjäseudulla asujana toivomme että luonto ja metsänhoito, metsänomistajat otettaisiin paremmin huomioon. Nyt isot metsäyhtiöt, säätiöt ovat esimerkiksi tuulivoimayhtiöiden kanssa aloitteellisia, ei niinkään paikallisuus.

Tuulivoima / energiastrategian laadinta kuntaan tai / sekä aikalisä koko asiassa olisi varmasti paikallaan, nyt on saatu varmasti hyvää puolesta ja vastaan tietoa myös uusille valtuutetuille. Rauhassa mietitään koko kunnan tulevaisuutta, kuten toivottu millaisena se jäämässä tuleville sukupolville."

Tuulivoimastrategian sisältöä tai tarkoitusta ei ole määritelty lainsäädännössä tai viranomaisten ohjeistuksissa. Yleisesti ottaen tuulivoimastrategialla voidaan tarkoittaa asiakirjaa, jonka tavoitteena on lisätä yleistä tietoisuutta tuulivoimasta, kaavoitusprosessista ja vaikuttamismahdollisuuksista laadukkaampien ja joutuisampien kaavoitusprosessien saavuttamiseksi ja valitusmenettelyjen vähentämiseksi. Tuulivoimastrategialla voidaan tarkoittaa myös asiakirjaa, jossa määritellään karttapiirroksin, minne alueille kunnanvaltuusto on lähtökohtaisesti valmis kaavoittamaan tuulivoimapuistoja. Tuulivoimastrategiassa voidaan myös määritellä periaatteellisia tuulivoimarakentamista koskevia linjauksia.

Tuulivoimapuistojen kaavoitushankkeille on kaksi edellytystä, joista molempien on täyttyävä: 1. Tuulivoimapuistoja voidaan rakentaa vain kunnan kaavoitusprosessissa hyväksymille alueille, joille 2. tuulivoimayhtiöt ovat kiinnostuneita investoimaan. Koko kunnan pinta-alan järjestelmällinen läpikäyminen tuulivoimapotentiaalin näkökulmasta ei ole tehokasta

resurssienkäyttöä, sillä tuulivoimaosayleiskaavaa tarvitsevia alueita ei voi syntyä sinne, minne tuulivoimayhtiöt eivät kaupallisista syistä ole kiinnostuneita investoimaan. Hankkeiden kannattavuudesta taloudellisen riskin ottavat tuulivoimayhtiöt ovat paras taho arvioimaan, mihin tuulivoimapuistoja ei ainakaan kannata kaavoittaa. Siten kaavoitusprosesseihin käytössä olevat resurssit kannattaa suunnata hankkeittaisesti niiden alueiden tarkasteluun, joihin tuulivoimayhtiöt ovat ilmaisseet kiinnostuksensa eli tehneet kaavoitusaloitteen. Vaihtoehtona on kaavoitusaloitteita käsiteltäessä tehdä strateginen valinta siitä, että kunta ottaa kategorisesti kielteisen asenteen tuulivoimarakentamiseen.

Tuulivoimastrategiaa valmisteltaessa käytännössä kysytään kunnanvaltuuston ennakkomielipide sillä hetkellä tarjolla olevien hankkeiden kokonaisuudesta ilman, että valtuutetuilla on vielä käytössään kaavoitusprosessien aikana tuotettavia selvityksiä tuulivoiman vaikutuksista. Tuulivoimayhtiöillä on tuulivoimastrategian laatimisesta huolimatta oikeus tehdä kaavoitusaloitteita, jotka kunnan on lain mukaan otettava käsittelyyn. Tuulivoimastrategia voi olla ohjaava asiakirja, mutta sillä ei ole yksittäisistä hankkeista päätettäessä oikeudellista sitovuutta suhteessa kunnanvaltuustoon. Tämä koskee tuulivoimastrategia-asiakirjan lisäksi muita periaatepäätöksiä, kuten minimietäisyyksiä asutukseen tai voimaloille asetettavia korkeus- tai tehorajoituksia. Kunnanvaltuusto voi yksittäisestä hankkeesta päättäessä vapaasti päättää poiketa itse hyväksymästään ohjeellisesta asiakirjasta tai yleisluontoisesta periaatepäätöksestä. Siten asiassa on pohjimmiltaan lopulta kyse hankekohtaisesta harkinnasta, jota eteneminen ilman erillisen tuulivoimastrategia-asiakirjan tekemistä edustaa.

Tuulivoimastrategian puuttuminen ei tarkoita, etteikö kuntalaisten tuulivoimaa koskevia kannanottoja kuultaisi osana hankkeiden valmistelua. Hankkeiden valmistelun aikana tehtävät kuntalaisten ja muiden tahojen kannanotot ovat oletettavasti pitkälti samoja, kuin tuulivoimastrategiaa laadittaessa annettaisiin tai tuulivoimastrategian laatimisesta huolimatta annettaisiin. Kannanotoilla on myös lähtökohtaisesti sama painoarvo päätöksenteossa, on ne sitten annettu osana tuulivoimastrategian valmistelua tai hankekohtaista valmistelua.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus toteaa, että Sonkajärven kunnan strateginen ratkaisu on päättää tuulivoimaosayleiskaavoista hankekohtaisesti. Aloite ei aiheuta toimenpiteitä.

Asian käsittely: Laura Heiskanen esitti, että aloitteen myötä kuntaan tehdään tuulivoimastrategia. Puheenjohtaja totesi, että Laura Heiskasen esitystä ei oltu kannatettu, joten se raukesi.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus totesi, että Sonkajärven kunnan strateginen ratkaisu on päättää tuulivoimaosayleiskaavoista hankekohtaisesti. Aloite ei aiheuta toimenpiteitä.
